

Naturverdier på Vestre Jansrud, Asker kommune. Konsekvensvurderinger av massedeponi

Terje Blindheim og Kjell Magne Olsen

Ekstrakt

På oppdrag for Dokken AS har BioFokus kartlagt naturverdier og vurdert konsekvenser av tiltak innenfor planområde Vestre Jansrud i Asker kommune. To naturtypelokaliteter med B- og C-verdi er registrert. Disse utgjør 23 % av planområdet. Virkningene av tiltaket på de registrerte naturverdiene er vurdert som store og negative, mens konsekvensene er vurdert store negative.

Nøkkelord

Akershus
Asker
Deponi
Turvei
Naturverdier
Naturtyper
Rødlistearter

Omslag

Forsidebilder

Øvre: Myrtelg (Kim Abel)

Midtre: Granskog (T. Blindheim)

Nedre: Sumpskog (T. Blindheim)

Layout omslag

Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-174-9

BioFokus-rapport 2011-39

Tittel

Naturverdier på Vestre Jansrud, Asker kommune
Konsekvensvurderinger av massedeponi

Forfattere

Terje Blindheim og Kjell Magne Olsen

Dato

30. november 2011

Antall sider

23

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker

Oppdragsgiver

Dokken AS

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:

<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO

Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Forord

BioFokus har på oppdrag for Dokken AS v/ Åsa Hjort undersøkt biologiske kvaliteter i et mindre område på Jansrud i Asker kommune. Bakgrunnen for kartleggingen er en pågående prosess hvor områdets egnethet som deponi for masser utredes. BioFokus sin del av prosjektet har vært fokusert på kartlegging av prioriterte naturtyper, rødlistearter, fremmede skadelige arter og vilt.

Arbeidet er utført av Terje Blindheim og Kjell Magne Olsen. Begge to har gjennomført kartlegging i felt. Anders Thylén har kvalitetssikret rapporten internt i BioFokus. Kjell Magne Olsen har vært ansvarlig for undersøkelser av ferskvannsfaunaen i Katteputt, mens Terje Blindheim har stått for det meste av rapporteringen.

Oslo, 5.12.2011

Terje Blindheim

BioFokus

Sammen drag

BioFokus har på oppdrag for Dokken AS undersøkt biologiske kvaliteter og vurdert konsekvenser for naturmiljø av et planlagt massedeponi på Jansrud i Asker kommune.

To naturtypelokaliteter, en rik sumpskog med B-verdi og en gråor-heggeskog med C-verdi, er registrert. Disse utgjør sammen ca 23 % av planområdet.

Vestre Jansrud er et forholdsvis lite gjenværende grøntområde i Asker sin byggesone. Områdets størrelse og de registrerte naturverdiene beliggenhet gjør det vanskelig å forene hensynet til biologiske verdier med anleggelse av et stort deponi. Det bør vurderes i den videre planleggingen om det er mulig å gjøre deponiet mindre, slik at det kun omfatter planlagt støyvoll mot E18. Det bør også vurderes om en kan redusere bredden på støyvollen for å redusere inngrepet i sumpområdet. Et slikt avbøtende tiltak bør imidlertid kun utføres dersom det er rimelig stor sannsynlighet for at dette vil bevare de kartlagte naturverdiene intakt.

Ved videre planlegging av turvei, dersom deponi ikke blir realisert, bør det tas hensyn til naturverdiene ved plassering av denne i området slik at naturverdiene i minst mulig grad blir skadelidende.

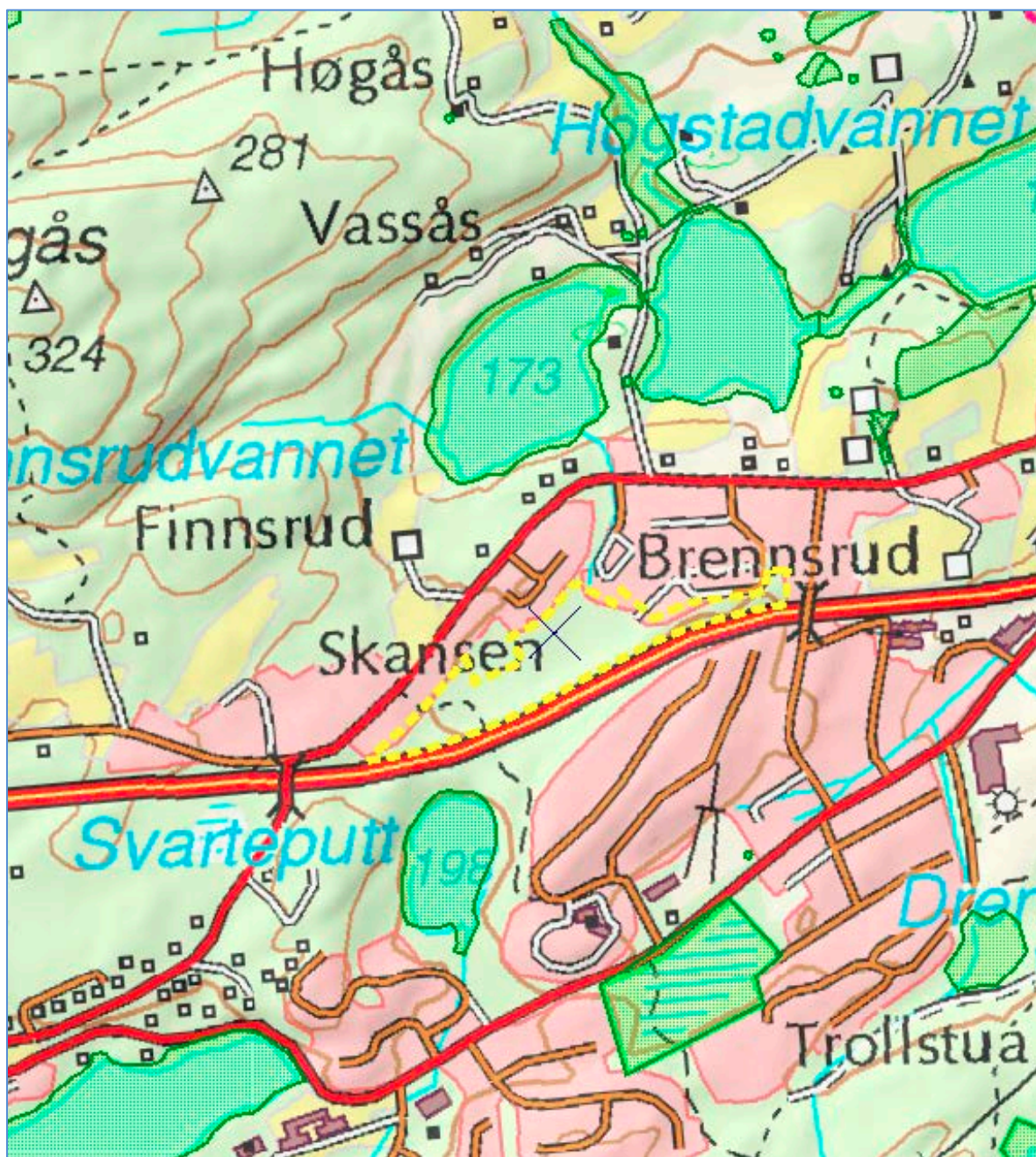
I den videre planlegging bør det fokuseres på å få mer kunnskap om evt. utslipp til bekken som leder ned til tre verdifulle kalksjøer, herunder avklare hvilke typer masser som skal deponeres. Det bør også gjøres ytterligere undersøkelser for å avklare områdets funksjon som vilttrekk.

Innhold

FORORD	2
SAMMENDRAG	3
1 INNLEDNING	5
2 METODE	7
2.1 DATAINNSAMLING	7
2.2 VERDISETTING	7
2.3 VURDERING AV VIRKNING OG KONSEKVENS AV TILTAK	8
3 RESULTATER	8
3.1 GENERELT	8
3.2 NATURTYPER	8
3.3 VILT	15
3.4 ARTSREGISTRERINGER	16
3.5 FREMMEDE ARTER	18
4 VIRKNINGER OG KONSEKVENSER AV TILTAKENE	19
4.1 VIRKNINGER	19
4.2 KONSEKVENSER	21
5 AVBØTENDE TILTAK	22
6 KOMPENSERENDE TILTAK	23
7 KONKLUSJON	23
8 REFERANSER	23

1 Innledning

Et mindre område beliggende mellom bebyggelsen på Vestre Jansrud og E18 (Figur 1) vurderes nå som massedeponi. Prosjektet har som kortsiktig mål (2-3 år) å lette håndteringen av lokale overskuddsmasser, mens de langsiktige målene for tiltaket er opparbeidelse av parkanlegg samt støyvoll mot E18. Disse tiltakene er foreslått av Dokken AS som utarbeider løsningsforslag, se figur 2. I samme område er det tidligere regulert inn en turvei som kommunen er ansvarlig for. Statens Vegvesen har i tillegg kommet langt i å skulle oppføre ny støyskerm langs E18 i samme område. De ulike interessene i området ble drøftet i et møte hos kommunen 15. november 2011. Her var representanter for Vegvesenet, Dokken, BioFokus og kommunen til stede. Møtet konkluderte med at det var viktig for den videre fremdriften i prosjektet å få avklart hvilke konsekvenser de planlagte tiltakene har for naturverdiene i området. På denne bakgrunn er rapporten skrevet.

Figur 1: Beliggenhet av plan- og undersøkelsesområdet på Vestre Jansrud (gul stiplet linje). Grønne polygoner angir eksisterende naturtyper i Naturbase på undersøkelsestidspunktet.

Figur 2. Viser detaljert fremstilling av tiltaket. Røde streker angir nye høydeformasjoner som vil endre topografien i området.

2 Metode

2.1 Datainnsamling

I arbeidet har det vært vektlagt å registrere og avgrense områder med den hensikt å dekke inn følgende aspekter:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007).
- Levesteder for rødlistearter. Rødlistekategorier følger den nye utgaven av den norske rødlista (Kålås et al. 2006).
- Levesteder for viltarter iht. DN-håndbok 11 (DN 1996).
- Forekomster av fremmede skadelige arter har ikke vært hovedfokus, men de er registrert i den grad de er observert i forbindelse med det øvrige feltarbeidet.

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området.

Feltarbeidet er gjennomført i løpet av totalt ca 1 dagsverk, fordelt på 2 dager i andre halvdel av juni 2011. Tidspunktet var godt for å fange opp karplanter og amfibier, men var for tidlig for å finne sopp. I forhold til fugl er tidspunktet noe seint, og det er ikke gjennomført en grundig kartlegging. For disse gruppene er kartleggingen mer basert på potensielle leveområder knyttet til aktuelle naturtyper.

Funn av rødlistearter, svartlistearter og andre interessante arter er lagt inn i BioFokus Artsfunnbase og vil bli tilgjengelig i Artsdatabankens Artskart. Registrerte naturtyper er skrevet inn i Natur2000 (database for naturtyper) og levert til Asker kommune og Fylkesmannen for innleggelse i Naturbase.

2.2 Verdisetting

Utvelgelse og verdisetting av utvalgte områder følger DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) og brev fra DN av 03.06.1999 om verdisetting av lokalt viktige områder, C-områder (Direktoratet for Naturforvaltning 1999). Systemet har tre verdikategorier: Svært viktig - A, Viktig - B og Lokalt viktig - C. DN gir følgende kriterier for rangering av lokaliteter innen en naturtype:

- Størrelse og velutviklethet
- Grad av tekniske inngrep
- Forekomst av rødlistearter
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt).

Utvelgelse og verdisetting i henhold til DN-håndboken følger et ganske rigid system. I tillegg til hovedretningslinjene i håndbok 13, bruker BioFokus erfaring og skjønn for å verdisette.

Følgende kriterier er viktige ved utvelgelse av viktige naturtyper:

- Naturtypers sjeldenhet i landskapet
- Forekomst av viktige nøkkelelementer.
- (Gode) forekomster av signalarter eller rødlistede arter.
- Områdets topografiske og geografiske plassering.
- Områdets evne til å fylle en funksjon for bevaring av biologisk mangfold.

Verdisettingen baserer seg på direkte betydning for bevaring av det biologiske mangfoldet, og ikke bruksverdier av mangfoldet til forskning, undervisning, friluftsliv, næringsinteresser o.l. Rangeringen bygger på følgende overordnede prinsipper:

- Naturtyper og arter som er sjeldne er viktigere objekter for forvaltningen enn de som er vanlige.

- Naturtyper og arter som er i tilbakegang er viktigere objekter for forvaltningen enn de som har stabile forekomster eller er i framgang.

2.3 Vurdering av virkning og konsekvens av tiltak

For metode knyttet til vurderinger av virkning og konsekvenser av planlagte tiltak vises det i sin helhet til håndbok 140 fra Statens vegvesen (Statens Vegvesen 2006).

3 Resultater

3.1 Generelt

Området utgjør i sør en nordvendt skråning fra E18. Denne består for det meste av steinfyllingen som E18 er lagt på, og består av kunstmark med hovedsakelig yngre skog, men stedvis med noe eldre blandingsskog og naturlig vegetasjon. Nedenfor skråningen finnes skogkledd naturmark med høy grunnvannsstand på deler av arealet, særlig rundt Katteputt. Deler av arealene har løvdominans og deler er nesten rene granbestand. I de østre delene finnes en smalere sone med yngre skog mellom garasjer og E18. Denne er stedvis åpen med et visst engpreg. Hele området er nok kulturpåvirket av beite fra en stund tilbake, men det er få spor av dette i området i dag.

Det er ikke kartlagt naturtyper eller spesielle arter i området tidligere i følge Naturbase og Artskart. Naturbase sin viltmodul angir imidlertid en trekkvei for hjortevilt som ser ut til å gå gjennom kulverten vest i området.

Geologisk hører planområdet til i Oslofeltet og berggrunnen i hele planområdet og i området rundt er rike kalksteinstyper (NGU 2011). Området ligger imidlertid under marin grense og de avgrensede biotopene ligger på ganske dype løsmasser. Det er derfor mineraltilgangen fra løsmassene og fra vann som drenerer fra mer grunnlendte områder som bestemmer hvor rikt området er. Stedvis presses også grunnvann opp gjennom løsmassene og skaper en særegen vegetasjon.

Bekken som ser ut til å starte i, og renner gjennom hele den fuktige delen av undersøkelsesområdet, ender opp i Steinsrudvann som er registrert som naturtypen kalksjø med verdi B (viktig). Brendsrudvann og Hogstadvann ligger nedenfor Steinsrudvann og er også kalksjøer med henholdsvis B og A (svært viktig) verdi. Ut over de artsregistreringene som er gjort innenfor naturtypelokalitet 803 (se nedenfor) er ikke bekken videre undersøkt.

3.2 Naturtyper

Innenfor planområdet er det kartlagt 2 naturtypelokaliteter:

- Lokalitet 803 → Rik sumpskog og dam, 11 daa, B verdi
- Lokalitet 804 → Gråor-heggeskog, flommarksutforming, 4 daa, C verdi

Se tabell 1 og kart i figur 3. for en oversikt over romlig fordeling og sentrale egenskaper ved lokalitetene.

Figur 3. Viser planområdet med gul stiplede linje og de to naturtypene som er registrert. Blå farge angir C verdi (lokalt viktig) og grønn farge angir B verdi (viktig).

Tabell 1 Beskrivelser av registrerte naturtypelokaliteter innenfor planområde Vestre Jansrud.

Lokali- tetsnr.	Navn	Naturtype	Areal (daa)	Verdi
803	Vestre Jansrud I	Rik sumpskog (90 % og dam (10 %)	11	B
Innledning: Biotopen ble undersøkt av Terje Blindheim 21. juni 2011 og av Kjell Magne Olsen 28. juni 2011. Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Vestre Jansrud beliggende mellom boligområde og E 18, vest i Asker kommune. Grunnforholdene er ganske rike løsmasser med høy grunnvannsstand. Lokaliteten er avgrenset i sør fra mer ordinær granskog som er ensjiktet og er uten det samme sumpskogspreget som innenfor lokaliteten. Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: I Katteputtens umiddelbare nærhet er det takrør som dominerer. Stedvis på grunt vann dominerer også flaskestarr. Ellers finnes andemat, bekkeblom, stjernestarr, gråstarr, myrhatt, myrmaure, skjoldbærere, skogburkne, mjøddurt, ask (NT), vendelrot, gråor, gran, solbær, engsnelle, fredløs, sommerekik, dunbjørk, myrflol, bukkeblad, myrmjølke, skogstjerne, sumpkarse, melkerot, istervier, svartvier, gråselje, flotgras(?), kjevlestarr, hesterumpe, broddtelg, blåtopp, strengstarr, stortranebær, engmarigress, myrklegg, sibir-/alaskakornell, sløke, gulstarr, hvitmaure og nikkevintergrønn. Også bl.a. palmemose og grantorvmose, samt minst én annen torvmose. Gråselje danner stedvis mindre gråseljekratt (truet vegetasjonstype, VU). Hele det fuktige partiet som inneholder putten er en mosaikk av myr, sumpskog, viersumpskog, "kanaler", takrørskog og en del åpent vannspeil (mest i nord). Utløpsbekken renner ut på nordsiden, og et lite stykke nord for putten står myrteleg (EN) i en liten bestand på vestsiden av bekken. I selve bekken står en del gresstjønnaks. I skogområdet rundt dammen, som må kalles en mosaikk av granskog (mesteparten), løvdominert skog, delvis med edelløvtrær, men en del bjørk, og sumpskogspregete partier finnes				

bl.a. ask (NT), barlind (VU) (kun et meget lite eksemplar, også dette kan imidlertid dreie seg om spredning fra hageavfall), firblad, vendelrot, hvitbladtistel, mjødurt, spisslønn, enghumleblomst, hassel, trollhegg, hegg, teiebær, kranskonvall, sumphaukeskjegg, kratthumleblomst, fredløs, markrapp, bekkeveronika, slirestarr, bekkekarse, trollurt, skogburkne, perlevintergrønn og mye storkransemose. Her ble det også observert vinbergsnegler og brunskogsnegler. Skogen er stedvis godt sjiktet, særlig i tilknytning til de fuktigste partiene. Det finnes noe død ved og gadd av ulike treslag, men det er lav kontinuitet i død ved. Gamle og grove trær er fraværende.

Områdene vest og sørvest for Katteputt har større løvdominans med mye bjørk og gråor og stedvis kommer det opp mye ask. Forholdsvis store bestand av bekkekarse tyder på at grunnvann presses opp gjennom løsmassene noen steder og skaper en kildepreget sumpskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ut fra historiske kart fra 1950 (Asker kommune sin kartbase) tyder mye på at Katteputt tidligere bare har vært en myr, og at dagens vannspeil er resultat av et mislykket forsøk på å drenere sumpskogen og myra. Bekken inn og ut av Katteputt synes også å være drenert. Påvirkningen fra tidligere er i dag i ferd med å bli borte da grøftene nesten har lukket seg og den opprinnelige grunnvannsstanden er i ferd med å bli reetablert. Verdien av hele området, også arealene utenfor naturtypeavgrensningene, vil på forholdsvis kort tid få økt sin verdi på grunn av mer normaliserte grunnvannsforhold.

Artsmangfold: Ut over de arter som er nevnt over forventes det at lokaliteten kan huse insekter som lever i skog med høy luftfuktighet. Prøver fra vannmassene er undersøkt uten at sjeldne eller truede invertebrater er avdekket. På noe sikt vil området også få større betydning for arter knyttet til gamle trær og død ved.

Verdivurdering: Intakt rik sumpskog med funn av én direkte truet art (myrteleg) skal i henhold til DN håndbok 13 sine verdikriterier gi verdi som svært viktig (A verdi). Området viser seg imidlertid å være en del påvirket fra tidligere og det er kun snakk om et svært lite areal som har rødlistede arter. Lokaliteten vurderes derfor ut fra en helhetlig vurdering å være av regional verdi (B verdi), men med bra potensial på sikt til å bli mer verdifull.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør i størst mulig grad overlates til fri utvikling for å fremme dens sumpskogskvaliteter. Sumpskoger er fra naturens side økosystemer med stabile fuktighetsforhold, fravær av brann og kontinuerlig produksjon av gammelskogselementer dersom den ikke hogges. Dersom området ikke planlegges gjenfylt med masser bør man inkludere alt areal sør til E18 i biotopen for å sikre naturverdiene langsiktig. Grensene som er tegnet i dag er forholdsvis snevre.

Bildet viser overgangssonen mellom katteputt og skogen i sør med frodig vegetasjon.

Katteputt er i ferd med å vokse helt igjen og bare smale striper med åpent vann er igjen.

I den sørligste delen av lokaliteten er det fuktig gråor- og bjørkedominert skog som ofte står tydelig under vann. Skogen i denne delen er forholdsvis ung.

Bekken / grøfta som renner ut av Katteputt mot Stensrudvann. Småandemat og gresstjønnaks i vannet. På sidene vokser bl. a. den sterkt truete bregnen myrtelg.

804	Vestre Jansrud II	Gråor-heggeskog , flommarkstype	4 Daa	Verdi C
Innledning: Biotopen ble undersøkt av Terje Blindheim 21. juni 2011 på oppdrag av Dokken AS i forbindelse med utredning av området som massedeponi. Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Vestre Jansrud beliggende mellom boligområde og E18, vest i Asker kommune. Grunnforholdene er ganske rike løsmasser med høy grunnvannsstand. Kun bekkestrengen og tilhørende kantsoner er avgrenset da øvrig skog i området er ung og forholdsvis påvirket med mindre kvaliteter. Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gråor-heggeskog langs mindre bekkedrag. Skogen er forholdsvis godt sjiktet og det finnes en del gadd og død ved av gråor. Trærne måler 15-30 cm i diameter. Yngre gran er i ferd med å etablere seg i området og det er noe bjørk spredt. 2011 var et fuktig år med en del vann i bekken. Det kan tenkes at bekken tidvis kan tørke nesten inn i tørkeperioder. Bruk, tilstand og påvirkning: Området virker noe påvirket fra en tid tilbake, men er nå i ferd med å etablere verdifulle skogkvaliteter. Artsmangfold: Ingen spesielle arter er kartlagt, men der er potensial for arter av sopp og				

insekter knyttet til død ved og arter generelt knyttet til skog med høy luftfuktighet. Gråor-heggeskoger er generelt viktig for mange arter av spurvefugl.

Verdivurdering: Området med noe eldre gråor-heggeskog finnes i et lite og smalt område. Det er ikke påvist spesielle arter. Verdien vurderes derfor som lokalt viktig (C verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling. Områdets kvaliteter er ikke avhengig av noen form for skjøtsel.

Bilder viser de vestre delene av bekkestrengen.

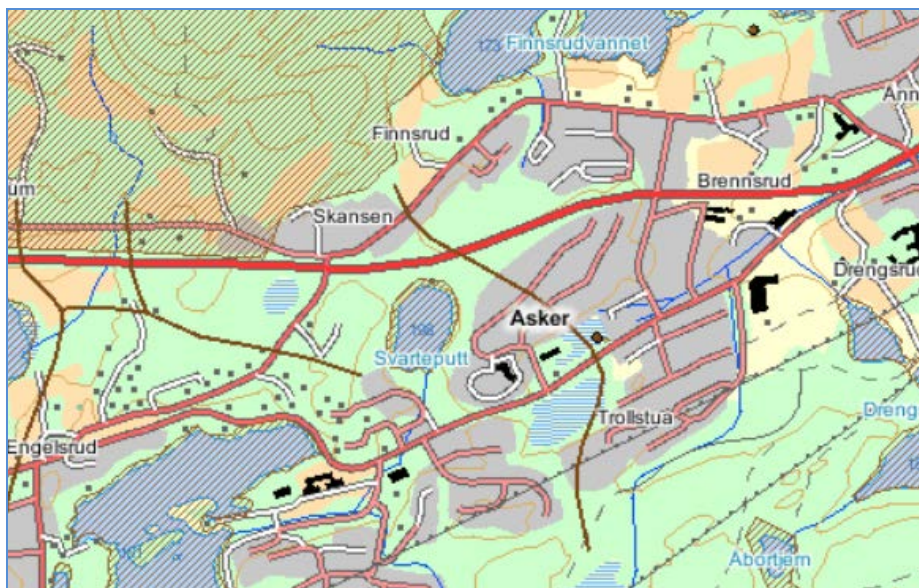

Østre deler av bekkestrengen.

3.3 Vilt

Alle rike sumpskoger med høyt løvinnslag er viktige viltbiotoper, særlig for spurvefugl som kan ha svært høye hekketettheter i denne typen miljøer. Sangere kan også trives i de vierdominerte kjerrene i tilknytning til Katteputt. Det har imidlertid ikke vært noe fokus på villtarter i dette prosjektet foruten amfibier som det er undersøkt for i Katteputt. Det ble imidlertid kun observert frosk i området så det ser ut til at området, og Katteputt i sær, ikke har noen spesielt viktig funksjon for amfibier.

I viltkartet for Asker kommune er det angitt en trekkvei for elg og rådyr som krysser E18 vest i planområdet (Naturbase ID: BA00045165, E18 – Svartputten nord). Det er usikkert om dyra krysser over veien her eller om de benytter undergangen. Det er også usikkert hvilket omfang det er på trekket i dag. Trekkveien er vektet med minste viltvekt (I).

Figur 4 viser utsnitt av Naturbase med trekkveier for hjortevilt vist med brune streker. Trekkveien som angår det undersøkte området krysser under E18 nord for Svarteputt.

3.4 Artsregistreringer

Det er notert ca. 115 arter av hovedsakelig karplanter og invertebrater fra planområdet. Tabell 2 nedenfor lister disse og angir deres rødliste- og svartelistestatus. De fleste svartelistede artene er funnet i kantsonen mot fotballbanen, se kapittel om fremmede arter under for ytterligere bemerkninger om disse. Av rødlistearter er det spesielt den direkte truede myrtelgen, som ble funnet ved bekkeutløpet fra Katteputt, som har en viktig bevaringsverdi. Ask (NT) og Barlind (VU) er tillagt begrenset verdi i verdivurderingene. Se eller naturtypebeskrivelsene for øvrig informasjon om arter.

Tabell 2: Arter dokumentert innenfor planområdet på Bålerud. I statusfeltet er rødliste- og evt. svartelistestatus angitt. Svartelistestatus fra I (liten trussel) til IV (høy trussel) er ikke offisiell da svartelista er under revisjon frem til våren 2012.

Organisme	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Status	Registrert
Amfibier og reptiler	<i>Rana temporaria</i>	Vanlig frosk		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Acroloxus lacustris</i>	Lav topplesnegl		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Arianta arbustorum</i>	Krattsnegl		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Arion vulgaris</i>	Iberiaskogsneile	IV	2011
Andre virvelløse dyr	<i>Bathymomphalus contortus</i>	Reimsnegl		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Cepaea hortensis</i>	Hagesnegl		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Glossiphonia complanata</i>	Stor bruskigle		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Gyraulus acronicus</i>	Vanlig skivesnegl		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Helix pomatia</i>	Vinbergsnegl	IV	2011
Andre virvelløse dyr	<i>Helobdella stagnalis</i>	Toøyet flatigle		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Hippeutis complanatus</i>	Flat skivesnegl		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Oxyloma elegans</i>	Mørk ravsnegl		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Sphaerium corneum</i>			2011
Andre virvelløse dyr	<i>Succinea putris</i>	Stor ravsnegl		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Trochulus hispidus</i>	Hårsnegl		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Valvata cristata</i>	Flat ferskvannsgjellesnegl		2011
Andre virvelløse dyr	<i>Zonitoides nitidus</i>	Sumpglansnegl		2011
Fugl	<i>Phylloscopus collybita</i>	Gransanger		2011
Fugl	<i>Sitta europaea</i>	Spettmeis		2011
Insekter	<i>Acilius sulcatus</i>			2011

Organisme	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Status	Registrert
Insekter	Aeshna cyanea	Blågrønn øyestikker		2011
Insekter	Bombus pratorum			2011
Insekter	Cataclysta lemnata			2011
Insekter	Chaoborus crystallinus			2011
Insekter	Cloeon inscriptum			2011
Insekter	Dixella aestivalis			2011
Insekter	Dixella amphibia			2011
Insekter	Gerris lateralis			2011
Insekter	Haliplus ruficollis			2011
Insekter	Hesperocorixa sahlbergi			2011
Insekter	Hydrobius fuscipes			2011
Insekter	Hydroporus palustris			2011
Insekter	Lamprocapnos spectabilis			2011
Insekter	Limnephilus germanus			2011
Insekter	Limnephilus stigma			2011
Insekter	Micropterna lateralis			2011
Insekter	Myrmica ruginodis			2011
Insekter	Nemurella pictetii			2011
Karplanter	Acer platanoides	Spisslønn		2011
Karplanter	Aegopodium podagraria	Skvallerkål	II	2011
Karplanter	Alnus incana	Gråor		2011
Karplanter	Angelica sylvestris	Sløke		2011
Karplanter	Aquilegia vulgaris	Akeleie	I	2011
Karplanter	Athyrium filix-femina	Skogburkne		2011
Karplanter	Betula pubescens	Bjørk		2011
Karplanter	Caltha palustris	Bekkeblom		2011
Karplanter	Cardamine amara	Bekkekarse		2011
Karplanter	Carex canescens	Gråstarr		2011
Karplanter	Carex chordorrhiza	Strengstarr		2011
Karplanter	Carex diandra	Kjevlestarr		2011
Karplanter	Carex echinata	Stjernestarr		2011
Karplanter	Carex flava	Gulstarr		2011
Karplanter	Carex rostrata	Flaskestarr		2011
Karplanter	Carex vaginata	Slirestarr		2011
Karplanter	Centaurea montana	Honningknoppurt		2011
Karplanter	Circaea alpina	Trollurt		2011
Karplanter	Cirsium heterophyllum	Hvitblattistel		2011
Karplanter	Comarum palustre	Myrhatt		2011
Karplanter	Corylus avellana	Hassel		2011
Karplanter	Cotoneaster lucidus	Blankmispel		2011
Karplanter	Crepis paludosa	Sumphaukeskjegg		2011
Karplanter	Dryopteris carthusiana	Broddtelg		2011
Karplanter	Epilobium palustre	Myrmjølke		2011
Karplanter	Fallopia japonica	Parkslirekne	IV	2011
Karplanter	Filipendula ulmaria	Mjødurt		2011
Karplanter	Frangula alnus	Trollhegg		2011
Karplanter	Fraxinus excelsior	Ask	NT	2011
Karplanter	Galium boreale	Hvitmaure		2011
Karplanter	Galium palustre	Myrmaure		2011
Karplanter	Geum rivale	Enghumleblom		2011
Karplanter	Geum urbanum	Kratthumleblom		2011
Karplanter	Hippuris vulgaris	Hesterumpe		2011
Karplanter	Lemna minor	Andemat		2011

Organisme	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Status	Registrert
Karplanter	Lysimachia nummularia	Krypfredløs		2011
Karplanter	Lysimachia punctata	Fagerfredløs	I	2011
Karplanter	Lysimachia vulgaris	Fredløs		2011
Karplanter	Menyanthes trifoliata	Bukkeblad		2011
Karplanter	Molinia caerulea	Blåtopp		2011
Karplanter	Orthilia secunda	Nikkevintergrønn		2011
Karplanter	Oxycoccus palustris	Stortranebær		2011
Karplanter	Paris quadrifolia	Firblad		2011
Karplanter	Pedicularis palustris	Myrklegg		2011
Karplanter	Peucedanum palustre	Melkerot		2011
Karplanter	Phragmites australis	Takrør		2011
Karplanter	Picea abies	Gran		2011
Karplanter	Poa trivialis	Markrapp		2011
Karplanter	Polemonium caeruleum	Fjellflokk	I	2011
Karplanter	Polygonatum multiflorum	Storkonvall		2011
Karplanter	Polygonatum verticillatum	Kranskonvall		2011
Karplanter	Potamogeton gramineus	Grastjønnaks		2011
Karplanter	Prunus padus	Hegg		2011
Karplanter	Pyrola minor	Perlevintergrønn		2011
Karplanter	Quercus robur	Sommereik		2011
Karplanter	Ribes nigrum	Solbær		2011
Karplanter	Rubus saxatilis	Teiebær		2011
Karplanter	Salix cinerea	Gråselje		2011
Karplanter	Salix myrsinifolia	Svartvier		2011
Karplanter	Salix pentandra	Istervier		2011
Karplanter	Saxifraga xgeum			2011
Karplanter	Scutellaria galericulata	Skjoldbærer		2011
Karplanter	Silene vulgaris	Engsmelle		2011
Karplanter	Spiraea salicifolia	Hekkspirea	II	2011
Karplanter	Taxus baccata	Barlind	VU	2011
Karplanter	Thelypteris palustris	Myrtelg	EN	2011
Karplanter	Trientalis europaea	Skogstjerne		2011
Karplanter	Valeriana sambucifolia	Vendelrot		2011
Karplanter	Veronica beccabunga	Bekkeveronika		2011
Karplanter	Vinca minor	Gravmyrt	II	2011
Karplanter	Viola palustris	Myrfiol		2011
Moser	Climacium dendroides	Palmemose		2011
Moser	Rhytidadelphus triquetrus	Storkransmose		2011
Moser	Sphagnum girgensohnii	Grantorvmose		2011
Pattedyr	Sciurus vulgaris	Ekorn		2011

3.5 Fremmede arter

Nær Vestre Jansrud er det henlagt en del hageavfall. Foreløpig ser det ut til at det ikke er noen spredning av fremmede arter fra dette. Det er imidlertid mange, og til dels godt utbredte, fremmedarter nær fotballbanen litt lenger sør. På fotballbanen står nå en kontainer for henlegging av hageavfall, og denne står delvis åpen, med en del plantemateriale litt strødd rundt. Fremmedartene er imidlertid godt etablerte, og må stamme fra en tidligere periode – muligens ble det henlagt hageavfall i området rundt fotballbanen før. Arter som vokser her er alaska- eller sibirkornell, fagerfredløs, krypfredløs, fjellflokk, pyreneersildre, gravmyrt, parkslirekne, blankmispel, skvallerkål, hekk(?)spirea, honningknoppurt, akeleie og løytnantshjerte. Litt mer inni skogen sørvest for fotballbanen står noen storkonvaller, man kan mistenke at dette også egentlig dreier seg om spredning fra hageavfall. Det samme gjelder solbær, som både står i tilknytning

til dammen og et par andre steder. I tillegg til planteartene kommer gode bestander av vinbergsnegl og brunskogsnegl. De fleste artene finnes altså i hovedsak utenfor de registrerte naturtypelokalitetene, men i hvert fall de to sistnevnte finnes også innenfor disse avgrensningene.

Parkslirekne er av Fylkesmannen i Oslo og Akershus (2010) vurdert som en høyrisikoart som skal bekjempes. Både Asker kommune og Vegvesenet er involvert i dette arbeidet. Det er framfor alt viktig å unngå spredning av denne arten, og øvrige fremmede arter, i forbindelse med anleggsarbeid og masseforflyttinger.

Bildet viser parkslirekne som brer seg mellom fotballbanen og skogen i vest.

4 Virkninger og konsekvenser av tiltakene

Vurdering av virkninger og konsekvenser av tiltaket er oppsummert under. Det er i første rekke det planlagte deponiet som er konsekvensvurdert, men tiltakene sykkelvei og støyskjerm langs E18 vurderes også. Konsekvenser av parkanlegg i neste byggetrinn er ikke vurdert

4.1 Virkninger

Tiltak: Deponi innenfor planområde Vestre Jansrud

Tiltaket vil berøre nærmest hele planområdet og nær 100 % av naturtypelokalitetene 803 og 804. Figur 5 under viser overlappet mellom deponi og registrerte naturverdier. Se også figur 2 for en mer detaljert oversikt over deponiets form og utstrekning.

Figur 5 viser naturtypelokalitet 803 og 804 sammen med de planlagte tiltakene. Mørk grønt område nærmest E18 utgjør hovedvollen, mens en voll i nord, vest for Katteputt, utgjør en mindre voll. Mellom disse er det planlagt turvei og nytt bekkeløp. Se også figur 2 for et mer detaljert kart

Virkingen av tiltaket blir følgelig stor og negativ på de registrerte naturtypeobjektene, da mye av arealet blir beslaglagt, se figur 6. Tiltaket vil også kunne påvirke bekkestrengen og de tre nedenforliggende kalksjøene dersom massene som lagres inneholder uheldige stoffer. Ved deponering av rene/inerte masser bør imidlertid dette ikke være noe problem. Dagens sumpskog og myr/vannområde fungerer i dag som et effektivt vannreservoar som gir et visst tilsig i bekken året rundt og som demper svingningene i vannføringen. Et deponi slik det er planlagt vil mest trolig føre til at vanngjennomstrømningen til bekken blir forandret med raskere og høyere flomtopper og lengre perioder med tørke i bekken. Det er usikkert hvorvidt tiltaket har noen virkning på vilttrekket som går vest i området, men generelt er lengre tunneler og høye hindringer ikke positivt for vilttrekk. Dersom det er et aktivt hjortevilttrekk i området bør dette hensyntas ved den videre planleggingen.

Figur 6: Virkning på naturtypelokalitetene 803 og 804 av deponi på Vestre Jansrud.

Virking				
Store neg.	Middels neg.	Liten / ingen	Middels pos.	Store pos.
-----	-----	-----	-----	-----
▲				

Tiltak: Ny turvei

Dersom massedeponi slik det er foreslått gjennomføres, vil en turvei lagt oppe på fyllingen ikke ha noen ytterligere negativ virkning på området. Turveiens virkninger på naturverdiene og da spesielt på de to registrerte naturtypelokalitetene vil avhenge av hvor man velger å legge veien. Sumpskoger forutsetter et inntakt grunnvannsregime. En

vei lagt gjennom sumpskogen vil kunne føre til at den naturlige vanngjennomstrømningen i området forandres og gir uttørkende effekter, i hvert fall lokalt. En turvei bør legges i ytterkantene av sumpskogsområdene for å gi lavest negative virkninger på sumpskogsområdet. Slik den er tegnet inn på kartet i figur 5 vil den gå rett igjennom sumpskogen noe som vurderes å gi en liten til middels negativ virkning (figur 7).

Figur 7: Virkninger av tiltaket ny turvei på biologisk mangfold vurderes som liten/ingen til middels negativ, avhengig av hva som er utgangspunktet for byggingen.

Virkning				
Store neg.	Middels neg.	Liten / ingen	Middels pos.	Store pos.
----- ----- ----- -----				
		▲	▲	
		Uten deponi	Deponi	

Tiltak: Støyskjerm langs E18

En støyskjerm som bygges og anlegges i tilknytning til E18 og veiskulderen, og dermed ikke berører de fuktige partiene nedenfor den gamle fyllingen, vil ikke gi noen virkning på de registrerte naturverdiene. Virkningene på den registrerte viltkorridoren er da ikke vurdert.

Figur 8: Tiltaket støyskjerm langs E18 vurderes å ikke ha noen virkning på de registrerte naturverdiene.

Virkning				
Store neg.	Middels neg.	Liten / ingen	Middels pos.	Store pos.
----- ----- ----- -----				
▲				

4.2 Konsekvenser

Tabell 4 oppsummerer virkning og konsekvenser for biologisk mangfold ved de planlagte tiltakene i planområde Vestre Jansrud. Konsekvensene og virkningene er vurdert ut fra et 0-alternativ som er å overlate området til fri utvikling uten noen form for inngrep. Konsekvenser fremkommer ved å sammenholde verdi med virkning etter metode angitt av Statens Vegvesen (2006). Det er lagt liten vekt på konsekvenser for viltet og eventuelle utslipp til vann da vi har for liten oversikt over disse forholdene i dag. Disse forholdene bør belyses bedre i den videre planleggingen. Viltneemnda bør konsulteres i forhold til trekkveien og det bør avklares hvilken type masser som er aktuelle for området.

Tabell 3. Konsekvensvurdering av planlagte tiltak i planområdet Vestre Jansrud.

Tiltak	Betydning for naturmiljø	Høyeste reg. verdi	Virkning	Konsekvens
1. Deponi	Høy. Sjelden og artsrik naturtype og potensielt vilttrekk	Viktig; B	Sn. Mn L/i Mp. Sp ----- ----- ----- ----- ▲	---
2. Turvei på deponi	Høy. Sjelden og artsrik naturtype og potensielt vilttrekk	Viktig; B	Sn. Mn L/i Mp. Sp ----- ----- ----- ----- ▲	0
3. Turvei uten deponi	Høy. Sjelden og artsrik naturtype og potensielt vilttrekk	Viktig; B	Sn. Mn L/i Mp. Sp ----- ----- ----- ----- ▲	-/--
4. Støyskjerm langs E18	Høy. Sjelden og artsrik naturtype og potensielt vilttrekk	Viktig; B	Sn. Mn L/i Mp. Sp ----- ----- ----- ----- ▲	0

Virkning graderes på en flytende skala fra store negative virkninger til store positive virkninger (se kap. 2 for metode). Virkning kodes som følger: sn=store negative virkninger, mn=middels negative virkninger, l/i=lite/ingen virkning, mp=middels positiv virkning, sp=store positive virkninger. *Konsekvens* graderes på en 9-delt skala fra svært store positive konsekvenser til svært store negative konsekvenser (se kap. 2 for metode). Konsekvens kodes som følger:

++++ Svært stor positiv konsekvens, +++ stor positiv konsekvens, ++ middels positiv konsekvens, + liten positiv konsekvens 0 ubetydelig/ingen konsekvens - liten negativ konsekvens, --middels negativ konsekvens, --- stor negativ konsekvens, ---- svært stor negativ konsekvens

5 Avbøtende tiltak

Normalt kan avbøtende tiltak redusere negative virkninger og dermed redusere negative konsekvenser for registrerte naturverdier. Det er usikkert hvorvidt det er mulig å få på plass noen avbøtende tiltak ved et massedeponi i området. En mulighet kan være å fylle opp kun støyvollen (mørkt grønt område i kartfigur 5 over) slik at ikke så mye av sumpskogsmiljøet blir berørt. I tillegg bør en vurdere å redusere omfanget på støyvolldeponiet, slik at bredden på støyvollen kan minimeres. Om en kan holde deponiet på det som i dag er fastmark, og unngå å fylle ut i sumpmarken, så vil de negative konsekvensene reduseres vesentlig. Turveien kan planlegges lagt som en hylle i nedre kant av fyllingen. Bekkeløp vil da også kunne gå mer eller mindre som i dag. Hvorvidt dette er mulig å gjennomføre rent teknisk uten å ødelegge tilliggende naturverdier er ikke kjent, men bør vurderes i den videre planleggingen av prosjektet. Anleggsperioden bør også planlegges nøye, for å unngå unødvendige inngrep. Deponiet kan kanskje anlegges ved å lage en enkel kjørevei inn fra ene enden, og at en begynner å fylle opp lengst inn. På den måten ville det kanskje være mulig å utføre massetransporten på det som vil bli framtidig deponi, uten å måtte gjøre større inngrep i sumparealene.

Dersom deponi ikke blir aktuelt bør turveien legges enten sør for eller nord for sumpskogsområdet slikt at dette i minst mulig grad blir berørt.

Avbøtende tiltak med tanke på avrenning fra evt. deponi eller for vilthensyn er vanskelig å angi da det foreligger for liten kunnskap om faktiske verdier og virkninger av tiltaket på disse verdiene.

6 Kompenserende tiltak

Ved et deponi i området er det vanskelig å se for seg kompenserende tiltak. Rike sumpskog er sjeldne og lar seg vanskelig erstatte. Det kunstige landskapet som i etterkant kan anlegges oppe på fyllingen vil imidlertid (forutsatt at det planlegges for dette) kunne kompensere for andre naturelementer som er hardt presset i et urbant område. Det kan være gjennom å anlegge små dammer, åpen bekk, planting av eik og tilrettelegging for mindre våtmarksområder.

7 Konklusjon

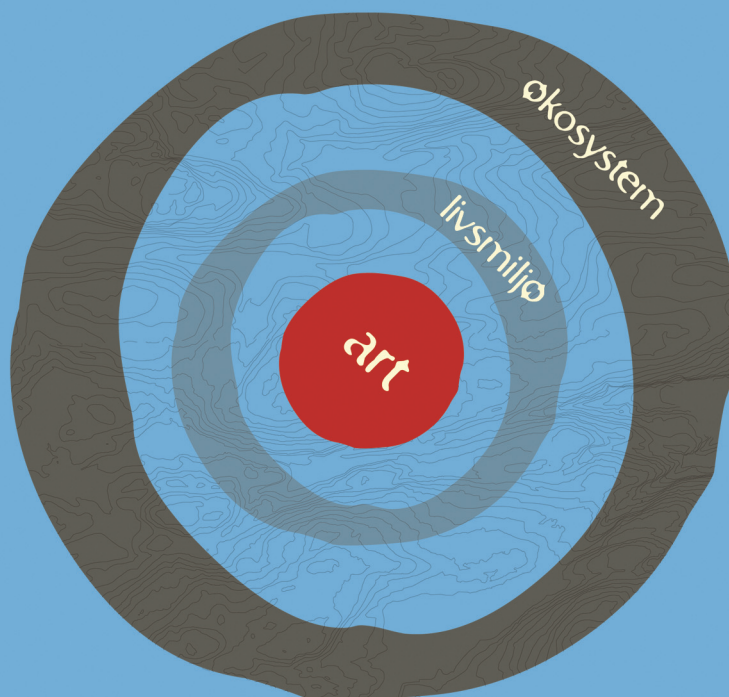
Vestre Jansrud er et forholdsvis lite gjenværende grøntområde i Asker sin byggesone. Områdets størrelse og de registrerte naturverdiene beliggenhet gjør det vanskelig å forene hensynet til biologiske verdier med anleggelse av et stort deponi. Det bør vurderes i den videre planleggingen om det er mulig å gjøre deponiet mindre, slik at det kun omfatter planlagt støyvoll mot E18. Det bør også vurderes om en kan redusere bredden på støyvollen. Et slikt avbøtende tiltak bør imidlertid kun utføres dersom det er rimelig stor sannsynlighet for at dette vil bevare de kartlagte naturverdiene intakt.

Ved videre planlegging av turvei, dersom deponi ikke blir realisert, bør det tas hensyn til naturverdiene ved plassering av denne i området slik at naturverdiene i minst mulig grad blir skadelidende.

Prosjektet for planområde Vestre Jansrud bør fokusere på å få mer kunnskap om evt. utslipp til bekken som leder ned til tre verdifulle kalksjøer, herunder avklare hvilke typer masser som skal deponeres. Det bør også gjøres ytterligere undersøkelser for å avklare områdets funksjon som vilttrekk.

8 Referanser

- Artsdatabanken og GBIF-Norge. 2011. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 1995. Oversikt over norske vassdrag med laks, sjøaure og sjørøye pr. 1. januar 1995. DN-notat DN-notat 1995-1, s.80.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 1999. Kommunenes kartlegging av biologisk mangfold. Forekomster av lokal verdi - hvordan registrere? Page 3.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.
<http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500031188&language=0>
- Direktoratet for Naturforvaltning 2011. Naturbase.
http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/NB3_viewer.asp
- Fremstad, E. og Moen, A. 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. Rapport botanisk serie 2001-4, s.231.
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus, 2010. Handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Akershus. Rapport 2/2010
- Kålås, J. A., Viken, Å. og Bakken, T., editors. 2006. Norsk Rødliste 2006 – Norwegian Red List. Artsdatabanken, Norway.
- NGU. 2011. <http://www.ngu.no/kart/bg250>
- Statens Vegvesen. 2006. Håndbok 140: Konsekvensanalyser. Statens Vegvesen, utbyggingsavdelingen.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir en digital rapportserie som heter BioFokus-rapport, <http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>